

Brussel, 3 december 2024
(OR. en)

16174/1/24
REV 1

Interinstitutioneel dossier:
2021/0213(CNS)

FISC 246
ECOFIN 1382
ENER 576
ENV 1150
CLIMA 420

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Herziening van de energiebelastingrichtlijn - Oriënterend debat

Als leidraad voor het oriënterend debat tijdens de zitting van de Raad (Economische en Financiële Zaken) op 10 december 2024 heeft het voorzitterschap een nota met een vraag opgesteld (zie bijlage).

Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht kennis te nemen van de nota en de vraag van het voorzitterschap, en deze met het oog op bovengenoemd debat aan de Raad toe te zenden.

De Raad (Economische en Financiële Zaken) wordt verzocht een oriënterend debat te houden aan de hand van de door het voorzitterschap opgestelde vraag.

Herziening van de energiebelastingrichtlijn**Nota van het voorzitterschap****I. INLEIDING**

1. Op 14 juli 2021 heeft de Commissie een voorstel ingediend voor een richtlijn van de Raad tot herstructurering van de Unieregeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit (herschikking) (“EBR-voorstel”).
2. Het EBR-voorstel maakt deel uit van het Fit for 55-pakket, waarmee uitvoering moet worden gegeven aan de ambitieuze EU-doelstellingen om de emissies tussen nu en 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990 en uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken. Dat pakket bestaat uit een reeks onderling verbonden voorstellen, die allemaal hetzelfde doel beogen: zorgen voor een eerlijke, concurrerende en groene transitie in de periode tot 2030 en daarna.

II. STAND VAN ZAKEN

3. De technische analyse van het EBR-voorstel is in september 2021 gestart in de Groep belastingvraagstukken (indirecte belasting – accijnzen/energiebelasting). De Groep belastingvraagstukken (op hoog niveau (GHN)) heeft het dossier meermaals besproken.
4. Op 17 juni 2022 heeft de Raad Ecofin nota genomen van het voortgangsverslag van het voorzitterschap over het EBR-voorstel. Op 6 december 2022 heeft de Raad Ecofin een oriënterend debat gehouden over het EBR-voorstel en politieke sturing gegeven voor de verdere stappen. In het algemeen steunden de ministers de flexibelere aanpak van het voorzitterschap en vroegen zij om oplossingen voor onopgeloste kwesties. Rekening houdend met de politieke richtsnoeren is de technische analyse voortgezet.

5. Voortbouwend op de tijdens de voorgaande voorzitterschappen geboekte vooruitgang heeft het Hongaarse voorzitterschap intensief voortgewerkt aan de herziening van de EBR. Het dossier is geanalyseerd tijdens de vergaderingen van de Groep belastingvraagstukken op 12 juli, 16 september, 23 oktober en 14 november 2024, en tijdens de GHN van 26 september en 27 november 2024.

III. WERKZAAMHEDEN IN VERBAND MET DIVERSE KWESTIES

6. Het Hongaarse voorzitterschap heeft de conversietabel van de calorische onderwaarde (bijlage II) ingrijpend gewijzigd om de tabel zo volledig mogelijk te maken. Voorts zijn enkele productcategorieën toegevoegd om de soepele uitvoering van de richtlijn te helpen waarborgen. Ook de gevallen waarin van de gespecificeerde omrekeningsfactoren moet worden afgeweken, werden behandeld, zoals nieuwe producten of producten waarvan de calorische waarden regionaal verschillen.
7. Er is een mogelijkheid gecreëerd voor de lidstaten om bilaterale overeenkomsten te sluiten om de bepalingen inzake controles en overbrengingen van Richtlijn (EU) 2020/262 te kunnen toepassen op overbrengingen van smeeroliën in verpakkingen (tot 220 liter).
8. Op verzoek van verschillende delegaties zijn de bepalingen inzake de noodrem gewijzigd om ervoor te zorgen dat dit instrument in de praktijk kan worden gebruikt in geval van een mogelijke energiecrisis.
9. Om rekening te houden met de specifieke kenmerken van de lidstaten zijn er aanpassingen gebeurd in de overgangsperioden voor aardgas, lpg, warmtekrachtkoppeling en huishoudens.
10. In het huidige semester zijn de vragen in verband met op componenten gebaseerde belastingheffing aangepakt en is met name een verwijzing toegevoegd naar de kwestie van de teruggaaf. Daarnaast werden de staatssteunkwesties besproken, waarbij ook DG COMP van de Commissie betrokken was. Bovendien werden de GN-codes bijgewerkt en werden talrijke technische en omzettingkwesties opgehelderd.

11. Over belastingen op de luchtvaart en de scheepvaart bestond tijdens de onderhandelingen de grootste onenigheid. Het voorzitterschap heeft hard gewerkt om de uiteenlopende standpunten van de delegaties dichter bij elkaar te brengen. Aangezien die kwestie in belangrijke mate heeft bijgedragen tot het vastlopen van de procedure betreffende hele voorstel, en om de besprekingen te vergemakkelijken, was het voorzitterschap van mening dat de meest haalbare optie erin bestond de tekst van de momenteel geldende EBR op het gebied van lucht- en scheepvaart te handhaven, aangevuld met een herzieningsclausule in 2035 en, voor de luchtvaart, het concept van maximaal 19 stoelen. Sommige delegaties stelden dat het ambitieniveau met betrekking tot deze kwestie aanzienlijk is gedaald. Het voorzitterschap wijst er echter op dat, gelet op de bindende vereisten in de wetgeving inzake RefueEU-luchtvaart en FuelEU Zeevaart, waarover reeds overeenstemming werd bereikt, de situatie van de beschikbare SAF's er binnen 10 jaar helemaal anders kan uitzien.
12. Om de ontwerprichtlijn te structureren en de leesbaarheid ervan te verbeteren, hebben de artikelen nu titels gekregen. De overwegingen zijn verder aangepast met het oog op de samenhang met de rest van de ontwerprichtlijn.
13. De delegaties hebben hun bekende standpunten over een aantal andere punten herhaald. Het huidige voorzitterschap heeft de besprekingen over die kwesties echter niet heropend, aangezien het van oordeel is dat deze tijdens de vorige voorzittersschappen reeds grondig zijn besproken en dat de tekst het resultaat is van een broos compromis.
14. Sommige delegaties pleiten bijvoorbeeld voor de volledige vrijstelling van de landbouw en een verlaging van de belasting op in de handel verkrijgbare brandstoffen. Tegelijkertijd geeft de meerderheid van de delegaties er de voorkeur aan die vrijstellingen of verlagingen niet in de richtlijn op te nemen. Bovendien zijn in de huidige tekst al heel wat vrijstellingen en verlagingen opgenomen. Hoewel de herziening van de richtlijn oorspronkelijk tot doel had het aantal belastingvrijstellingen en -verlagingen te verminderen, aanvaarden de delegaties dat de context en prioriteiten van de verschillende lidstaten verschillen.

15. De meeste delegaties zijn voorstander van indexering, maar sommigen pleiten voor een lager maximumpercentage of kanten zich tegen indexering in haar huidige vorm. Er zij op gewezen dat indexering bij de herziening van fundamenteel belang is en ervoor moet zorgen dat de minimumbelastingniveaus niet worden gedevalueerd.
16. Sommige delegaties waren nog niet helemaal tevreden over het toepassingsgebied in verband met bepaalde producten, zoals afval, mineralogische procedés en turf.
17. De bespreking van de Raad Ecofin van december is voorbereid in de GHN van 27 november 2024, waar de overgrote meerderheid van de delegaties het oriënterend debat van de Raad Ecofin over het energiebelastingdossier steunde. De meeste delegaties waren van mening dat het jongste compromis van het voorzitterschap een delicaat evenwicht weerspiegelt en een verbetering zou kunnen zijn ten opzichte van de momenteel geldende EBR. Verschillende delegaties bleven bij hun neutraler standpunt en sommige delegaties gaven aan dat zij nog geen politiek standpunt hebben ingenomen. Sommige delegaties verklaarden dat bepaalde punten nog verder moeten worden besproken, zoals kleine installaties, of bepaalde producten al dan niet tot het toepassingsgebied behoren, de belasting van de lucht- en scheepvaart (met inbegrip van visserij), de belastingvrijstelling voor de landbouw en de belastingvermindering voor in de handel verkrijgbare brandstoffen, het maximale indexeringspercentage en bijlage III.

IV. VOORDELEN VAN DE HERZIENE EBR

18. Hoewel energieproducten die in de lucht- en scheepvaart worden gebruikt, gedurende een bepaalde periode niet zouden worden belast, is het voorzitterschap van mening dat de herziene richtlijn waarover momenteel wordt onderhandeld, nog steeds een aanzienlijke vooruitgang betekent ten opzichte van de huidige richtlijn.

19. De herziene richtlijn zou ervoor zorgen dat de fiscale behandeling van nieuwe technologieën (bv. brandstofcellen, elektrische voertuigen) en producten (bv. waterstof) in de praktijk duidelijk en haalbaar wordt. Dankzij de overstap van een belasting op basis van het volume (tarieven per liter) naar een belasting op basis van de energie-inhoud en het bepalen van tarieven op basis van de milieuprestaties van de producten, zouden groene technologieën in aanmerking kunnen komen voor lagere belastingtarieven. Volgens de thans geldende richtlijn worden de nieuwe, minder koolstofintensieve brandstoffen belast als hun equivalent aan fossiele brandstoffen, en speelt de belasting op basis van het volume in het nadeel van biobrandstoffen. Eén liter biobrandstof heeft doorgaans een lagere energie-inhoud dan één liter concurrerende fossiele brandstof, maar het toepasselijke belastingtarief is hetzelfde.
20. De lidstaten zouden waar mogelijk een op componenten gebaseerde belastingheffing kunnen toepassen, maar er zouden ook verschillende alternatieve opties zijn voor het belasten van bepaalde producten. De herziene richtlijn waarover momenteel wordt onderhandeld, bevat een aantal bepalingen die zouden bijdragen tot de omzetting en uniforme behandeling door de lidstaten, bijvoorbeeld de vaststelling van uniforme calorische waarden en categorieën voor alle mogelijke producten.
21. Het is ook belangrijk om te benadrukken dat de vaststelling van een herziene EBR de samenhang met andere EU-wetgeving, zoals de richtlijn hernieuwbare energie of het emissiehandelssysteem, ten goede zou komen. Door smeeroliën in bulk als gecontroleerd product te classificeren zouden er minder mogelijkheden zijn om belastingen te ontwijken. Bovendien zou de mate van harmonisatie toenemen omdat verschillende belasting-vrijstellingen en -verlagingen zouden worden afgeschaft (mineralogische procedés, belastingvrijstellingen voor huishoudens, warmtekrachtkoppeling, commerciële gasolie). Er moet echter worden erkend dat de lidstaten tijd nodig hebben voor de overgang, die mogelijk zou worden gemaakt door de invoering van verschillende overgangsperioden.

22. Wat de resterende belastingvrijstellingen en -verlagingen betreft, zijn de staatssteunkwesties verduidelijkt. Een andere belangrijke toegevoegde waarde van de tekst is de indexering, die een einde zou maken aan de devaluatie van de minimumniveaus en tot convergentie van de belastingtarieven van de lidstaten kan leiden. Voor de lidstaten met een eigen munteenheid zou het een aanzienlijke verlichting zijn dat de waarde van de euro wordt berekend op basis van een gemiddelde van zes maanden en in plaats van per dag.
23. De herziene richtlijn zou de mogelijkheid bieden om vrijstelling te verlenen voor elektriciteit die wordt geleverd aan luchtvaartuigen die aan de gate of op de luchthaven geparkeerd staan, alsook aan schepen die in havens afgemeerd zijn. Daardoor zou de huidige vergunningsprocedure worden opgeheven.

V. TE VOLGEN KOERS

24. Volgens het voorzitterschap is elk aspect van het EBR-dossier de afgelopen drie jaar grondig besproken, waardoor er geen belangrijke punten meer zijn waarover de voorkeur van de delegaties onduidelijk is. Het voorzitterschap is van oordeel dat wij nu het door de ministers in 2022 bepaalde punt hebben bereikt, namelijk dat het voorstel een passend evenwicht biedt tussen de groene doelstellingen en de inachtneming van de specifieke kenmerken van de lidstaten. Recentelijk is in verschillende fora een meer horizontale kwestie in verband met het concurrentievermogen van de EU aan de orde gesteld. De meeste delegaties zijn het erover eens dat het huidige voorstel een duidelijke verbetering ten opzichte van de momenteel geldende EBR meebrengt.
25. Tegelijkertijd erkent het voorzitterschap dat er nog juridische toetsing en enkele technische aanpassingen van de algemene tekst nodig zijn.
26. Rekening houdend met zowel de groene doelstellingen van de ontwerprichtlijn als de specifieke kenmerken van bepaalde lidstaten, maar ook met het concurrentievermogen van de EU, wenst het voorzitterschap feedback te krijgen over het tijdens de onderhandelingen bereikte evenwicht.

VI. VRAAG AAN DE MINISTERS

27. In het licht van het voorafgaande en om sturing te verkrijgen over de te volgen koers voor het EBR-dossier, wordt de delegaties verzocht zich tijdens hun interventie uit te spreken over de volgende vraag van het voorzitterschap:

Bent u, in het licht van de richtsnoeren van de Raad Ecofin van 2022, van mening de huidige stand van de onderhandelingen over de herziening van de energiebelastingrichtlijn erop wijst dat wij op de juiste weg zijn om een evenwicht te vinden tussen de klimaatambitie en de specifieke kenmerken van de lidstaten, alsook het concurrentievermogen van de EU?
